

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

قصه‌های ماندگار ۳

طوطی نامه

فرشته جندقیان

سرشناسه: جندقیان، فرشته، اقتباس کننده

عنوان قراردادی: طوطی نامه، برگزیده

عنوان: قصه های ماندگار ۳، طوطی نامه

تکرار نام پدیدآور: مؤلف فرشته جندقیان

مشخصات نشر: قم: نگاران قلم، ۱۳۹۷

مشخصات ظاهری: ۱۱۲ ص.

ISBN ۹۷۸-۶۰۰-۸۳۶۷-۶۴-۲

پرستش: فیفا

موضوع: داستان های فارسی، قرن ۱۴- مجموعه ها

موضوع: حشیشی، ضیاء الدین ۷۵۱ق. طوطی نامه - اقتباسی ها

شماره افزودن: حشیشی، ضیاء الدین ۷۵۱ق. طوطی نامه - برگزیده

رده بندی ده گانه: ۳۹۰.۳۹۰۴ / ن ۸۰۱۱ / PiR

رده بندی دیسی: ۳/۶

شماره مدرک: ۹۱۷۳۵۴

مجموعه قصه های ماندگار

طوطی نامه

باز نویسی فرشته جندقیان

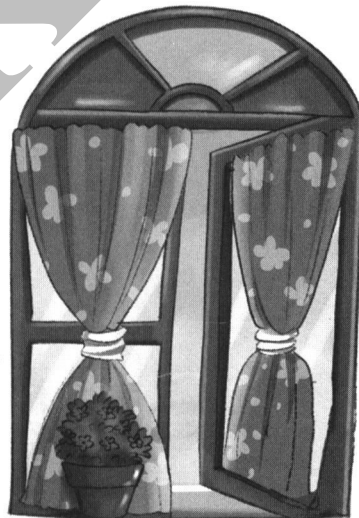
ناشر: نگاران قلم

صفحه آرای: زیبا کتاب

تاریخ و نوبت چاپ: اول ۱۳۹۷

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۸۳۶۷-۶۴-۲

قیمت: ۱۲۰۰۰ تومان

مرکز پخش:

۰۹۱۲۷۵۹۹۴۰۴

جهان کتاب:

۰۲۵۳۷۷۳۳۳۲۳

فهرست مطالب

۷.....	گذری بر طوطی نامه و نخشی
۱۰.....	سلطان آتش رنگ
۱۴.....	جادوی از دست رفتنی
۱۸.....	مار زیرک
۲۷.....	گرگ ته چاه
۲۹.....	زودباوری الاغ
۳۴.....	دزد مروارید
۳۹.....	خدمت به مادر
۴۲.....	کودکان زیرک
۴۴.....	سردو دستور
۴۷.....	اصرار زیاد
۴۹.....	بهشت روی زمین
۵۲.....	میمونی به نام روزبه
۵۱.....	اتلاف عمر
۵۶.....	خارپشت دانا
۵۸.....	سیاست زندگی
۶۳.....	شاهزاده و پرنده‌ی وفادار

- ۶۵..... پندهای گنجشک
- ۶۷..... میوه‌ی جاودانگی
- ۷۱..... شکم‌پرستی
- ۷۳..... ممرها ناهل
- ۷۶..... رستی نابجا
- ۷۹..... زبان خوش
- ۸۴..... بخت ملا
- ۸۸..... گنج‌های اردست‌رفته
- ۹۲..... بعد از سال‌ها
- ۹۷..... نیش دشمن
- ۱۰۱..... عرعر بی‌موقع
- ۱۰۵..... حریف همجنس
- ۱۰۹..... میهمان من دریا
- ۱۱۲..... منابع

گذری بر طوطی‌نامه و نخشی

طوطی‌نامه و به بیان دیگر جواهر الاسمار تألیفی است که تعلق به

سده‌ی هشتم هجری دارد. نویسنده‌ی این اثر عماد بن محمد الثغری است. شیوه نگارنده بدین گونه است که پس از مطالعه‌ی متن سانسکریت سوکه سپتانی؛ یعنی «هفتاد داستان طوطی»، تصمیم به تقلید و ترجمه‌ی این کتاب از سانسکریت به زبان فارسی می‌گیرد. عماد بن محمد الثغری در تألیف این اثر از چاپوب تودرتوی قصه‌های سانسکریت بهره می‌برد.

«جواهر الاسمار» یک ترکیب عربی است: «جواهر» جمع جوهر؛ به معنای هر سنگ گرانبها و «اسمار» جمع سمر است؛ به معنای افسانه و حکایت. وقتی سخن به جواهر تشبیه شود، مراد از این تشبیه اشاره به فصاحت آن است. مؤلف این کتاب از این جهت اثر خود را جواهر الاسمار می‌نامد که در گزینش حکایاتش وسواس و دقت یک گوهر فروش را دارد.

طوطی‌نامه ترجمه‌ای دیگر از کتاب سوکه سپتانی است که در دوره‌ی ساسانیان از سانسکریت به زبان پهلوی برگردانده شده و متعلق به ضیاءالدین نخشی، از عرفا و نویسندگان قرن هشتم هجری است. از جزئیات زندگانی نخشی اطلاعات دقیقی در دست نیست و محدود به اشاراتی کوتاه به تاریخ و محل وفات و عناوین آثار او می‌شود.

ضیاءالدین در اواخر سده‌ی هفتم هجری در نخشب یا سنجان از شهرهای کهن ماوراءالنهر به دنیا آمد. او در جوانی و مصادف با دوره‌ی تیموری به هند رفت. نخشی بیش از آنکه شاعر باشد، نویسنده‌ای توان بود و علاوه بر زبان فارسی با عربی و سانسکریت نیز آشنایی داشت.

آثار به جا مانده از نخشی در حوزه‌ی ادبیات و عرفان جای دارد و مهم‌ترین اثر او سلک السلوک و مهم‌ترین از آن، طوطی‌نامه است. این کتاب یکی از

مجموعه‌های معروف داستان‌های مختلف به زبان فارسی است و ریشه‌ی هندی دارد.

نخشی در تلاش است تا اثرش را به گونه‌ای تدوین کند که برای گروه بیشتری از عامه‌ی مردم قابل استفاده باشد.

لازم به ذکر است که بنا بر پژوهش شمس آل احمد، اصل سه کتاب طوطی‌نامه، کللیله و دمنه و هزار و یک شب، الگوی کار مؤلف جواهرالاسمار بوده همچنین، ترجمه‌ی نخشی چندین تلخیص فارسی در دست است که مهم‌ترین آن حسن صرطی است.

محتوای صرطی‌نامه شامل حکایاتی است که در طی پنجاه و دو شب، غیبت بازرگان از زبان طوطی برای «ماه شکر» همسر بازرگان روایت می‌شود و او را از افتادن در دام خطا باز می‌دارد؛ به این نحو که طوطی برای «ماه شکر»، قصه یا قصه‌هایی تعریف می‌کند و گفتار خود را تا هنگام دمیدن سپیده ادامه می‌دهد. بعد از آن ماه شکر نیز به خواب می‌رود و جلوی کار خطای او گرفته می‌شود.

این جریان ادامه می‌یابد تا پنجاه و دو شب که منسرایین زن از سفر بازمی‌گردد و با مطلع شدن از ماجرا برهوش و ذکاوت طوطی آفرین می‌گوید. لازم به ذکر است که به خاطر شیوه‌ی تودرتو و قصه در قصه به این، حکایات آن از ۵۲ حکایت بیشتر است؛ چون گاهی در یک شب، طوطی چندین حکایت را به همان شیوه‌ی حکایت در حکایت برای نتیجه‌گیری بهتر تعریف می‌کند. هر کدام از قصه‌ها با وصف شب آغاز می‌شود که از زیباترین تصویرسازی‌های کتاب است. بخش دوم قصه‌ها، متن اصلی آن است که طوطی با توجه به طول قصه‌ها، حکایتی را از درون قصه‌ای دیگر می‌گشاید و بخش سوم، پایان قصه‌هاست که طوطی با مهارت خاص، حکایت‌های تودرتوی باز شده را یکی

پس از دیگری به سرانجام می‌رساند و در پایان نکات پندآموز قصه را
برای تأکید و یادآوری، از ماه شکر می‌پرسد.

اغلب قصه‌های این کتاب نیز همانند هزار و یک شب و کلیله و دمنه،
در حقیقت بخشی از ادبیات شفاهی هر قوم و ملتی است که از نسل‌ها پیش
تا به امروز سینه به سینه منتقل شده‌اند و توانسته‌اند حافظ هویت قومی
و فرهنگی ملت‌های گوناگون باشند؛ هرچند که در مسیر تاریخی خود تا به
امروز چهار گونه‌ی زیادی شده‌اند و یا در غبار فراموشی فرورفته‌اند،
اما همچنان یادآور صالت پیشینیانمان هستند.

کتاب حاضر باز آفرینی‌ای است از بهترین قصه‌های طوطی‌نامه که سعی
شده است تا با ایجاد پیرنگ در آنها به میزان زیادی از خارق‌العادگی قصه‌ها
کاسته شود و نتیجه‌گیران‌ها و اقل‌گرایان‌ها باشد هرچند که خارق‌العاده بودن
این ویژگی از خصوصیات اصلی قصه‌های عامیانه است.
به امید گام‌های مفید‌تر در بررسی‌های بیشتری هرچه بیشتر و مفید‌تر نوجوانان
با کتاب‌های پندآموز!!

فرشته جندقیان

تابستان ۱۳۹۶